

Gezondheid

BR 2021/79

Redactioneel

In *Bouwrecht* 2020/80 analyseerde Frans Tonnaer de mogelijkheden en wenselijkheden om onder de Omgevingswet in het omgevingsplan regels op te nemen over gezondheidsaspecten. Hij concludeert dat het nog beter is om in de afweging van alle beleidsaspecten de bescherming en de bevordering van de gezondheid als uitgangspunt te nemen en beveelt aan om van de mogelijkheden die het nieuwe omgevingsrecht biedt ruim gebruik te maken.

Mede door de ervaringen met de coronapandemie zal deze aanbeveling niet aan dovemansoren zijn gericht. Er vinden momenteel dan ook onderzoeken plaats naar de concrete invulling van het aspect 'gezondheid' in het omgevingsplan en vooruitlopende daarop in bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte.² Er bestaat zelfs al een inspiratiegids, hoewel daarin de verbreding van de reikwijdte vooral wordt gericht op het overnemen van gemeentelijke verordeningen.³ Tonnaer geeft voorbeelden van zowel brongerichte als effectgerichte maatregelen, zoals ten aanzien van intensieve veehouderij (zoönosen, Q-koorts, vogelgriep, ammoniak), aan stikstof en fijnstof gerelateerde bedrijfsactiviteiten en stralingsrisico's. En vooral prikkels in plaats van regels.

In de Nationale omgevingsvisie wordt een toekomstperspectief omschreven dat, met als streefjaar 2050, voorziet in een inrichting van de leefomgeving waarin de gezondheid van mensen bevordert wordt door ingrepen in die leefomgeving, waarmee mensen worden verleid tot bewegen (sporten, fietsen en wandelen), spelen, ontspannen en het ontmoeten van anderen. Daartoe wordt voorzien in meer (stedelijk) groen, waterspeelplaatsen, fiets- en wandelpaden, zitbankjes, groene schoolpleinen en rookvrije gebieden.⁴ In het Nationaal Preventieakkoord zijn alvast maatregelen aangekondigd tegen roken en alcoholgebruik, die deels eveneens zouden kunnen worden uitgewerkt in het omgevingsplan.

Naast plannen voor verduurzaming en regionale energiestrategieën circuleren er ideeën en uitdagingen tot meer concrete regulering van gezondheidsaspecten in omgevingswaarden en in planregels, zoals over de (on)aanvaardbaarheid van fast-foodvoorzieningen nabij scholen, het gebruik van houtkachels, de aanleg van generatietuinen, het voorzien in watertappunten, laadpalen voor elektrische voertuigen en het in algemene zin gezonder maken van de voedselomgeving. Ten aanzien van laatstgenoemd thema heeft de staatssecretaris van VWS bij Kamerbrief van 4 juni 2021 aangekondigd dat nader wordt bezien op welke wijze een goede wettelijke uitwerking mogelijk is, door het opnemen in de Omgevingswet van een rechtstreekse grondslag of, meer indirect, via instructieregels.⁵ In de Kamerbrief van 5 juli 2021 over het preventieve gezondheidsbeleid wordt dit voornemen herhaald.⁶

Kortom, de druk om te gaan experimenteren met gezondheidsaspecten in het omgevingsplan neemt allengs toe. De verleiding daartoe wordt sterker naar aanleiding van incidenten en calamiteiten. Ontegenzeggelijk zal eveneens de weerstand tegen nog meer regelgeving toenemen en zal de bestuursrechter (nog) meer moeten interveniëren. Met recente kritische uitspraken over de reikwijdte en vooral de onderbouwing van omgevingsmaatregelen in het achterhoofd verdient het dan ook aanbeveling om niet al te overmoedig aan de slag te gaan met eenzijdig dwingende lokale regelgeving.

Ook de regelgeving moet gezond blijven.

1 Dr. J.W. van Zundert is oud-universitair hoofddocent omgevingsrecht en lid van de redactieraad van dit blad.

2 Artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet.

3 Zie ook A.G. Bregman, mr. J.J. Karens en mr. A.Z.R. Koning, De proeftuin van het omgevingsplan. Met het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte anticiperen op de Omgevingswet, *TBR* 2019/45.

4 *Kamerstukken II* 34682.

5 *Kamerstukken II* 2020/21, 32793, 551.

6 *Kamerstukken II* 2020/21, 32793, 557.